VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE

ZA POMURJE

GLOBALNA OCENA OGROŽENOSTI POMURSKE REGIJE

	Organ	Datum	Podpis odgovorne osebe
Izdelal	Izpostava URSZR Murska Sobota	20. 12. 2010	_____ Martin SMODIŠ vodja izpostave
Obravnaval	Štab Civilne zaščite za Pomurje	Šifra: 846-21/2010-3 Datum: 21. 12. 2010	
Sprejel	Poveljnik Civilne zaščite za Pomurje	22.12.2010	_____ Martin SMODIŠ poveljnik CZ za Pomurje
Skrbnik	Izpostava URSZR Murska Sobota		_____ Klavdija LEBAR-GEREBIC svetovalka

VSEBINA

		Ažurirano
1.	Uvod	11.12.2013
2.	Splošno o pomurski regiji	11.12.2013
3.	Ocena poplavne ogroženosti – verzija 5.0	30.09.2011 23.07.2014 16.10.2017 15.06.2020 01.09.2026
4.	Ocena potresne ogroženosti – verzija 3.1	30.09.2011 14.08.2014 03.01.2019 26.02.2021
5.	Ocena ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči – verzija 3.4	10.12.2013 15.01.2018 25.03.2022 04.05.2022 09.02.2024
6.	Ocena ogroženosti zaradi množičnega pojava nalezljivih bolezni pri ljudeh – verzija 3.0	30.09.2011 06.08.2015 16.11.2016 24.07.2026
7.	Ocena ogroženosti ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali – verzija 4.0	09.09.2013 27.01.2016 28.05.2021 19.08.2025
8.	Ocena ogroženosti zaradi železniške nesreče, verzija 1.2	30.09.2011 03.09.2014 13.12.2018
9.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče zrakoplova, verzija 3.3	30.09.2011 14.07.2014 30.11.2018 03.07.2024
10.	Ocena ogroženosti zaradi terorističnega napada, verzija 1.0	30.09.2011 25.03.2022 16.06.2022
11.	Ocena ogroženosti zaradi velike nesreče v cestnem prometu	30.09.2011
12.	Ocena ogroženosti ob množični nesreči na avtocesti, verzija 1.0	11.12.2013
13.	Ocena ogroženosti zaradi vojne	30.09.2011
14.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, verzija 1.1	30.09.2011 02.11.2026
15.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče na nesaniranih naftno-plinskih vrtinah, verzija 1.0	30.09.2011
16.	Ocena ogroženosti zaradi industrijske nesreče	30.09.2011
17.	Ocena ogroženosti zaradi neeksplodiranih ubojnih sredstev	30.09.2011
18.	Ocena ogroženosti zaradi suše	30.09.2011
19.	Ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in drugje, verzija 3.0	30.09.2011 24.11.2017
20.	Ocena ogroženosti zaradi neurja s točo in viharjem	30.09.2011
21.	Ocena ogroženosti zaradi zemeljskih plazov in usadov	30.09.2011
22.	Ocena ogroženosti zaradi visokega snega	30.09.2011

23.	Ocena ogroženosti zaradi pozebe	30.09.2011
24.	Ocena ogroženosti zaradi žleda, verzija 1.2	30.09.2011 21.12.2018 25.09.2026
25.	Zaključek	30.09.2011

14. OCENA OGROŽENOSTI ZARADI NESREČE Z NEVARNIMI SNOVMI, VERZIJA 1.1

14.1. Uvod

Oceno ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, verzija 1.0 je izdelala Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Murska Sobota na osnovi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg, 117/22 in 57/25), Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS št. 39/95) in Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19).

Ocena ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, verzija 1.1 je v skladu z Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi nesreč z nevarnimi snovmi, verzija 1.0 dopolnjena s piktogrami za nevarne lastnosti, s kriteriji za razvrščanje občin in regij v razrede ogroženosti, z razredi ogroženosti občin in regije, s predlogi izdelave načrtov zaščite in reševanja zaradi nesreč z nevarnimi snovmi ter s predlogi ukrepov za preprečitev, ublažitev in zmanjšanje posledic nesreč z nevarnimi snovmi.

Za pomursko regijo je značilen pretežno nizek gričevnat svet iz nepropustnih kamnin. Večinsko področje pomurske regije, na katerem potekajo glavne distribucijske poti naftnih derivatov, je ravninsko, prekrito s prodom, s podtalnico in velikimi zajetji (črpališči) pitne vode vzdolž prometnic. Tako imamo velika zajetja pitne vode, s katerimi se oskrbuje več naselij v Črnskih mejah, Krogu, pri Lendavi, Lokavcih, Banovcih, Gornji Radgoni, Radencih ter lokalnih zajetji v naseljih, lociranih vzdolž pomembnih distribucijskih poti naftnih derivatov in ostalih nevarnih snovi.

Območje pomurske regije je ogroženo z nevarnostjo nesreč z nevarnimi snovmi zaradi možnosti prometnih nesreč pri prevozu nevarnih snovi po območju regije, zaradi obratov večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO), zaradi dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED).

Nevarne snovi in zmesi (kemikalije) delimo v tri osnovne skupine: kemikalije, ki imajo nevarne fizikalne lastnosti (kot npr. vnetljive, eksplozivne, oksidativne kemikalije…), zdravju nevarne lastnosti (kot npr. rakotvorne, jedke za kožo, dražilne kemikalije …) in okolju nevarne lastnosti (kot npr. kemikalije nevarne za vodno okolje ali za ozonski plašč).

V smislu ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi in zmesmi (kemikalijami) je nevarna snov ali zmes (kemikalija) vsaka snov ali zmes (kemikalija), ki ima nevarne lastnosti v skladu s CLP Uredbo (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures regulation), kadar prodre v okolje ter neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju.

14.1.1 Označevanje nevarnih snovi in zmesi (kemikalij)

Vse nevarne snovi in zmesi (kemikalije) do katerih lahko dostopajo splošni ali profesionalni uporabniki, morajo biti v skladu s CLP Uredbo razvrščene in označene z etiketami, ki vsebujejo standardizirane elemente:

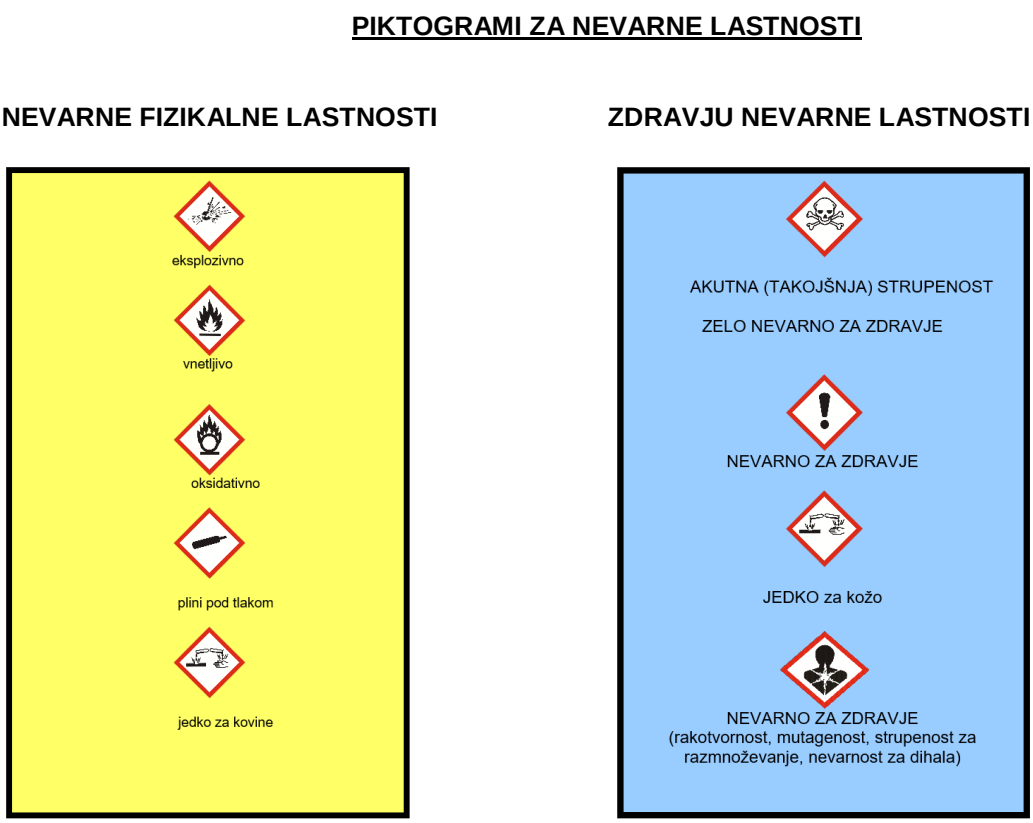
- **piktograme,** ki omogočajo, da vsi uporabniki že po hitrem, prvem pogledu na etiketo prejmejo informacije, da razpolagajo z določeno vrsto nevarne kemikalije (slika 1),
- **opozorilne besede**, Pozor ali Nevarno,
- **stavke o nevarnosti (H stavki),** s katerimi se opisujejo nevarne lastnosti kemikalije,
- **previdnostne stavke (P stavki)**, s katerimi se opisujejo navodila za varno ravnanje s kemikalijami, shranjevanje ali odstranjevanje.

Na etiketi posamezne kemikalije mora biti, poleg zgoraj navedenih elementov, obvezno navedeno tudi:

- ime kemikalije in identifikator izdelka,
- ime, naslov in telefonska številka dobaviteljev.

Za vsako nevarno kemikalijo mora biti izdelan tudi varnostni list, ki vsebuje razširjen in podrobnejši nabor podatkov o snovi ali zmesi, navodila za rokovanje, prevoz in skladiščenje, pa tudi ravnanje v primeru izpustov.

Slika 14.1: Piktogrami za nevarne lastnosti

Uredba CLP tudi nalaga neprestane priprave enotne razvrstitve in označitve snovi, ki so uradne in so jih zavezanci, torej podjetja, dolžni upoštevati. Seznam, ki se ves čas posodablja, pa je objavljen tudi na spletnih straneh Evropske agencije za kemikalije (angleško European Chemicals Agency – ECHA) in ga morajo podjetja obvezno redno preverjati.

14.2. Viri nevarnosti

Nevarna snov je vsaka snov v trdnem, plinastem ali tekočem stanju, ki v primeru, da nenadzorovano prodre v okolje, neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi, živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljive vplive na okolje.

Dogodke – nesreče po strokovni terminologiji delimo na:
- pričakovane,
- verjetne in
- možne.

Pričakovani dogodki so nesreče, katerih posledice se kažejo kot:
- onesnaženo cestišče, zemljišče,
- onesnažen vodotok, podtalnica,
- onesnaženo ozračje,
- pretnja onesnaženj,
- poškodbe ljudi in stvari,
- obolenja ljudi in živali,
- požari, eksplozije.

Na enak način se kažejo posledice tudi ob *verjetnih* in *možnih* dogodkih, vendar v hujših oblikah.

Med najpomembnejše vire ogrožanja štejemo:
- industrijske dejavnosti,
- kmetijstvo,
- nesanirane vrtine,
- prevoz nevarnih snovi po cestah in železnici,
- odlagališča odpadkov,
- druge dogodke, ki jih povzroči človek z nepravilnim ali naklepnim ravnanjem.

Območje pomurske regije je posebej močno ogroženo z nevarnostjo nesreč pri prevozu nevarnih snovi, saj po območju regije poteka močno obremenjena prometnica, ki povezuje Slovenijo in zahodno Evropo z vzhodno Evropo. Nevarnost nesreč z nevarnimi snovmi predstavlja povečan prevoz nevarnih snovi v tranzitu ob avtocestnem kraku A5 Maribor – Pince in sicer med priključkom Cerkvenjak in priključkom Pince oz. do državne meje z Madžarsko in ob hitri cesti H7 od razcepa Dolga vas do državne meje z Madžarsko v Dolgi vasi ter ob magistralki Maribor - Dolga vas.

V letu 2000 je meddržavno mejo v Dolgi vasi prestopilo 253.105 tovornih vozil in od tega kar 3.944 tovornih vozil, ki so prevažala nevarne snovi. Da število težkih tovornjakov nenehno narašča, kaže podatek, da je v letu 2002 prestopilo mejo že 308.000 vozil, od tega 4.782 z nevarnimi snovmi. Tovrstni prevozi se še močno povečujejo zaradi uvažanja kurilnega olja iz Madžarske. Ekstremno pa se je število težkih tovornjakov povečalo po 1. maju 2004, torej po vstopu Slovenije in Madžarske v EU. Tako je v letu 2004 zabeleženo 601.624 prestopov meje težkih tovornjakov, kar predstavlja 79% povečanje na leto 2003. Od vstopa Slovenije v Evropsko unijo 1. maja 2004 in posledične odprave carinskega nadzora na notranjih mejah EU se namreč ne vodi več primerljiva evidenca števila tovornih vozil, ki prevažajo nevarne snovi, na posameznih mejnih prehodih. Zato aktualnega števila prevozov nevarnega blaga ni mogoče zanesljivo določiti. Kljub temu visok obseg tovornega prometa kaže na pomembno prometno obremenitev tega območja in predstavlja dejavnik tveganja za nastanek nesreč pri prevozu nevarnega blaga.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v obdobju od januarja 2026 do avgusta 2026 cestne mejne prehode med Slovenijo in Madžarsko prešlo skupno 1.441.988 tovornih vozil. Podatek zajema vse vrste tovornih vozil in ne omogoča ločenega prikaza vozil, ki prevažajo nevarne snovi.

Tovornjaki so opremljeni in označeni po ADR-u. Omeniti velja tudi, da vsak tovornjak pravzaprav prevaža tudi do 1000 litrov pogonskega goriva, ki prav tako predstavlja nevarno snov. V Lendavo in iz nje, kjer se nahajata podjetji Nafta in Petrol Skladišče goriv, ki v svojem proizvodnem programu skladiščita, predelujeta in proizvajata razne proizvode na bazi ogljikovodikov, poteka distribucija teh snovi po glavni in najbolj obremenjeni prometnici in po železniški progi.

14.3. Možni vzroki nastanka nesreče

Do nesreče z nevarnimi snovmi lahko pride:
- pri prevozu nevarnih snovi po cesti in železnici, prometni oziroma železniški nesreči pri prevozu nevarnih snovi, ko zaradi prevrnitve cisterne oziroma poškodbe le-te začne nevarna snov iztekati oziroma uhajati,
- v organizacijah oz. industriji, ki v svojem delovnem procesu uporablja, proizvaja ali skladišči nevarne snovi, nafto in njene derivate ter energetske pline,
- pri nenadzorovanem odlaganju nevarnih snovi in posebnih odpadkov na divjih odlagališčih,
- pri nenadzorovanem izpustu plina in naftnih derivatov iz plinovodov in naftovoda,
- v stanovanjskih zgradbah,
- na vodotokih ob naglem onesnaženju zaradi izpusta nevarnih snovi v le-te,
- pri drugih dogodkih, ki jih povzroči človek z nepravilnim ali naklepnim ravnanjem.

Od nesreč z nevarnimi snovmi so v Pomurju najbolj ogrožene občine ob avtocestnem kraku A5 Maribor - Pince in sicer med priključkom Cerkvenjak in priključkom Pince oz. do državne meje z Madžarsko in ob hitri cesti H7 od razcepa Dolga vas do državne meje z Madžarsko v Dolgi vasi: Lendava, Beltinci, Mestna občina Murska Sobota, Križevci, Sveti Jurij ob Ščavnici in Turnišče, kjer se odvija promet tovornih vozil.

Do nesreče lahko pride tudi zaradi prevoza nevarne snovi po železnici, zaradi obratov večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO) ter zaradi dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED).

14.4. Verjetnost pojavljanja nesreče

Statističnih podatkov, na podlagi katerih bi lahko določili verjetnost pojavljanja nesreče z nevarnimi snovmi ni.
Lahko predvidevamo, da se bo ob povečanju tranzitnega prometa in s tem povečanja količin prevoza nevarnih snovi skozi pomursko regijo verjetnost nesreč z nevarnimi snovmi močno povečala. Prav tako lahko predvidevamo, da se bo verjetnost nesreč močno povečala s staranjem tehnološke opreme v podjetjih, katera uporabljajo oziroma proizvajajo v svojih tehnoloških procesih nevarne snovi in redno ne vzdržujejo tehnološke opreme.

14.5. Vrste, oblike in stopnje ogroženosti

Pri nesreči z nevarnimi snovmi lahko pride do kontaminacije podtalnice, zraka in zemlje. Prav tako je možna ogroženost zaradi velikih požarov pri vžigu nevarnih snovi. Možna je ogroženost zaradi eksplozij z eksplozivnimi nevarnimi snovmi. Stopnjo ogroženosti je težko predvideti, saj je odvisna od lokacije nastanka nesreče in vrste nevarne snovi.

14.6. Potek in možen obseg nesreče

Do nesreče z nevarnimi snovmi lahko pride pri prometni oziroma železniški nesreči pri prevozu nevarnih snovi, ko zaradi prevrnitve cisterne oziroma poškodbe le-te začne nevarna snov iztekati oziroma uhajati.

Lahko prihaja do nesreč zaradi iztekanja naftnih derivatov in ostalih nevarnih snovi iz rezervoarjev oziroma do močnih eksplozij in požarov velikih razsežnosti, pri katerih bi bilo ogroženo širše območje nastanka nesreče. Do požara in eksplozije lahko pride zelo hitro zaradi raznih naglih sprememb v tehnološkem procesu, ki lahko inicirajo požar ali eksplozijo.

Največkrat je vzrok za razlitje nevarnih snovi napaka na zapornih ventilih (nepravilno tesnenje), dotrajanost zbirnih rezervoarjev, nepazljivost pri delu, idr. Vsi rezervoarski prostori imajo zbirne zaščitne bazene v prostornini polnega rezervoarja. V teh primerih bi se nevarna snov razlila in zadržala okrog rezervoarja.

Do večjih okvar lahko pride v tehnološkem procesu, zaradi naglih temperaturnih sprememb, slabih tesnenj, izpadov električne energije in podobno.

Možni obseg nesreče je težko predvideti, saj je odvisen od lokacije nastanka nesreče in vrste nevarne snovi.

14.7. Ogroženost prebivalcev, živali, premoženja in kulturne dediščine

Podatke o ogroženih prebivalcih, živalih, premoženju in kulturni dediščini ni možno v naprej predvideti, saj je ogroženost odvisna od lokacije, intenzivnosti nesreče in vrste nevarne snovi.

Za nesrečo z nevarnimi snovmi v podjetju Nafta Lendava in Petrol Skladišče goriv Lendava je ogroženost podana v oceni ogroženosti, opredeljeni v varnostnih poročil podjetij. Iz njih izhaja, da morebitna nesreča v podjetjih ne bi ogrožala okoliškega prebivalstva, oziroma ne bi imela vplivov izven območja podjetja, razen dima in saj.

V kolikor bi prišlo do prometne nesreče pri prevozu nevarne snovi v naselju, bi lahko bili ogroženi prebivalci, živali, premoženje in kulturna dediščina v neposredni bližini nesreče zaradi možnosti večjega požara, eksplozije oziroma kontaminacije zraka in vode, odvisno od vrste nevarne snovi.

Eventualno razlitje nevarnih snovi v cestnem prometu bi lahko ogrozilo preskrbo z pitno vodo precejšnjemu delu območij in s tem prebivalstva na teh območjih, obenem pa tudi veliko gmotno škodo v turističnih krajih z geotermalno vodo, kot so Moravske Toplice, Banovci, Lendava, Murska Sobota ter onesnaženje nahajališč mineralne vode na območju Radenec oziroma v Petanjcih in Boračevi.

Požar ali eksplozija v naseljih bi povzročila veliko materialno škodo in žrtve, izven naselij pa materialno škodo na kmetijskih površinah in ekološko škodo.

Pri distribuciji naftnih derivatov in ostalih nevarnih snovi preko mostov reke Mure oziroma ostalih vodotokov ter vodnih akumulacij, bi lahko prišlo ob nesreči razlitja nevarne snovi do katastrofalnih ekoloških posledic za naravo in živa bitja. Tako bi bilo treba s prometnim režimom in drugimi ukrepi urediti prevoze tako, da do tega ne bi prihajalo, če bi že prišlo, pa s pravočasnim interveniranjem in sanacijo zmanjšati ekološko nesrečo na minimum.

Ogroženost transportov nafte in njenih derivatov v železniškem prometu je manjša, saj je trasa železniške proge v Sloveniji, po kateri se prevažajo surovine v podjetje Nafta in derivati v Petrol Skladišče goriv Lendava kratka. To stanje pa se močno spreminja po dokončanju izgradnje železniške povezave do Madžarske preko Hodoša. Na tej progi se železniški promet močno povečuje, s tem pa tudi transport večjih količin nevarnih snovi čez regijo.

Možno je pričakovati tudi nesreče manjšega obsega pri lokalnem razvozu naftnih derivatov do gospodinjstev ali obratov po občinah izven glavnih ogroženih komunikacij.

14.8. Verjetne posledice nesreče

Posledice nesreč z nevarnimi snovmi se v okolju kažejo kot:

- problemi s preskrbo pitne vode zaradi kontaminiranosti podtalnice in s tem nevarnost za zdravstveno stanje ljudi in živali,
- problemi s preskrbo hrane za ljudi in živali zaradi kontaminiranosti le-te in s tem nevarnost za zdravstveno stanje ljudi in živali,
- gospodarska škoda zaradi prekinitve proizvodnje mineralne vode (kontaminacija mineralnih vrelcev) in gospodarska škoda v termalnih kopališčih zaradi oporečne vode,
- gospodarska škoda zaradi uničenja objektov ob požaru oziroma eksploziji,
- ogroženost zdravja ljudi in živali ob kontaminiranosti zraka z nevarno snovjo,
- verjetnost nastanka verižne nesreče pri nesreči z nevarnimi snovmi je lahko kar precejšnja, npr. ob izpustu oz. izlitju nevarne snovi lahko pride do požara in do eksplozij,

- razlitje oziroma iztekanje nevarnih snovi bi lahko zaradi geološke sestave tal, skozi katero tekočina hitro pronica, ogrozilo podtalnico in s tem bi bila kontaminirana pitna voda, kontaminirani bi bili mineralni in termalni vrelci,
- iztekanje oz. razlitje nevarnih snovi v vodotoke bi le te močno kontaminiralo, uničil bi se rastlinski in živalski svet v vodotoku in ob njem, obenem bi lahko prišlo posredno do kontaminacije podtalnice.

Tovrstne nesreče so največkrat obvladljive z aktivnostmi rednih intervencijskih in drugih služb. Ob nesrečah je potrebno zagotoviti hitro, strokovno in učinkovito ukrepanje, da se prepreči nastanek hujše nesreče oziroma posledic za okolje.

14.9. Verjetnost nastanka verižnih nesreč

Verjetnost nastanka verižne nesreče pri nesreči z nevarnimi snovmi je lahko kar precejšnja, npr. ob izpustu oziroma izlitju nevarne snovi lahko pride do požara in do eksplozij.

Razlitje oziroma iztekanje nevarnih snovi bi lahko zaradi geološke sestave tal, skozi katero tekočina hitro pronica, ogrozilo podtalnico in s tem bi bila kontaminirana pitna voda, kontaminirani bi bili mineralni in termalni vrelci. Iztekanje oz. razlitje nevarnih snovi v vodotoke bi le te močno kontaminiralo, uničil bi se rastlinski in živalski svet v vodotoku in ob njem, obenem bi lahko prišlo posredno do kontaminacije podtalnice.

14.10. Možnost predvidevanja nesreče

Statističnih podatkov, na podlagi katerih bi lahko predvidevali pojavljanje nesreče z nevarnimi snovmi ni, tako, da je zelo težko predvidevati možnost nastanka nesreče.

Doslej se je na območju regije zgodilo več hujših nesreč z nevarnimi snovmi, pri katerih je prišlo do iztekanja frakcij naftnih derivatov:

- leta 1994 (04.11.1994) je prišlo na magistralni cesti M 12/a med Lendavo in mejnim prehodom Petišovci do prevrnitve avtocisterne, ki je prevažala naftne derivate in s tem do izlitja 14.500 litrov MB-95. Prišlo je do kontaminacije zemlje in manjše kontaminacije podtalnice.
- leta 1995 (01.08.1995) je prišlo prav tako do prevrnitve avtocisterne na magistralni cesti med Lendavo in mejnim prehodom Petišovci M 12/a in tako razlitja cca 10.274 litrov D-2 in 11.729 litrov MB-95. V nesreči ni bilo poškodovanih oseb, niso bili ogroženi vodotoki ali vodna zajetja, je pa nastala velika ekološka škoda na kmetijskem zemljišču. Odpeljano je bilo cca 700 m^3 kontaminiranih zemljin, sanacija je trajala 14 dni.
- leta 1995 je prišlo do iztekanja rabljenega olja in emulzije iz 4 sodov in sicer cca 800 litrov na divjem odlagališču v bližini naselja Pušča. Tukaj ni prišlo do večje ekološke nesreče, izvedena je bila sanacija in odvoz kontaminirane zemlje na začasno deponijo.
- leta 1995 (19.10.1995) je prišlo do iztekanja EL kurilnega olja v TMK Črnci. Izčrpano je bilo cca 70.000.000 l onesnažene vode in pri tem izločeno cca 2.500 l EL kurilnega olja. Pri tem je prišlo do onesnaženja podtalnice na ožjem območju in tudi do onesnaženja pitne vode v bližnjih vodnjakih. Posredno bi lahko bilo ogroženo vodno zajetje v Segovcih.
- leta 1996 (12.5.1996) je prišlo do prometne nesreče tovornega vozila, ki se je prevrnilo v lokalni potok v kraju Tišina in iz poškodovanih rezervoarjev je iztekalo gorivo D 2. Zardi pravočasnega in pravilnega ukrepanja pristojnih služb ni prišlo do negativnih ekoloških posledic na vodotoku.
- leta 1999 je prišlo do prometne nesreče do prometne nesreče tovornega vozila, ki se je prevrnilo v jarek v kraju Radenci in iz poškodovanih rezervoarjev je izteklo približno 400 l goriva D 2. Zaradi pravočasnega in pravilnega ukrepanja pristojnih služb ni prišlo do negativnih ekoloških posledic na vodovarstvenem področju (ogrožanje podtalnice).
- leta 1999 je prišlo do izpusta približno 1500 l kurilnega olja v kanalizacijo v kraju Radenci, ki se je stekalo v lokalni potok in kasneje v reko Muro. Z oljnim filmom je bila onesnažena površina vodotoka. Ob intervenciji se je večji delež nevarne snovi odstranil s površine reke Mure in tako preprečila večja ekološka škoda.
- leta 2004 (17.3.2004) je prišlo do iztekanja nevarne snovi (železovega triklorida) iz parkirane 10.000 l avtocisterne na parkirišču BTC v Murski Soboti. Zaradi pravočasnega in pravilnega ukrepanja pristojnih služb ni prišlo do negativnih ekoloških posledic.

- leta 2004 (13.12.2004) je prišlo na mednarodni železniški postaji Hodoš do iztekanja manjše količine nevarne snovi (32% natrijevega hidrooksida) iz dveh poškodovanih železniških cistern. Zaradi pravočasnega in pravilnega ukrepanja pristojnih služb ni prišlo do negativnih ekoloških posledic.

B. KRITERIJI ZA RAZVRŠČANJE V RAZREDE OGROŽENOSTI

Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Ur. list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) v 4. členu določa, da mora biti iz ocene ogroženosti tudi razvidno, katere občine in v kakšnem obsegu so ogrožene zaradi posameznih vrst nesreč.

Razvrščanje v razrede ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi

Na območju Pomurja lahko pride do večje nesreče z nevarnimi snovmi na območjih, kjer so stacionarni obrati večjega in manjšega tveganja za okolje in dejavnosti in naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega in zaradi nesreče pri prevozu nevarnih snovi.

Velikost in oblika območja nesreče z nevarnimi snovmi je odvisna od več dejavnikov. Ti dejavniki so:

- nevarna lastnost nevarne snovi,
- količina nevarne snovi,
- količina aktivne in ogrožajoče nevarne snovi,
- kemijske in fizikalne lastnosti snovi,
- vrsta pakiranja snovi,
- meteorološki pogoji,
- konfiguracija terena,
- površina in infrastruktura kjer je nesreča,
- in od tega, če je nesreča na prostem ali v objektu.

Kriteriji za oceno ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi

Pri kriterijih za razvrščanje občin in regij (izpostav URSZR) glede ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi v RS je upoštevana predpostavka, da območja, kjer so obrati večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO) ter območja z dejavnosti in napravami, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) - (v tej Oceni ogroženosti so upoštevane dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6.), pomenijo večjo verjetnost, da pride zaradi nesreče z nevarnimi snovmi do potrebe za zaščito ljudi, živali in okolja na teh območjih in predpostavka, da pride zaradi nesreče z nevarnimi snovmi do žrtev ali večjega števila poškodovanih, prizadetih ljudi, živali in onesnaženja okolja ter predpostavka, da do nesreče z nevarnimi snovmi lahko pride tudi zaradi prevoza nevarnih snovi.

Razvrstitev občin in regij v razrede ogroženosti je razvidna iz tabele 14.1. Kriteriji za razvrstitev občin / regij v razrede ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi so določeni na podlagi območij, kjer so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in/ali obrati s čezmejnim vplivom (5. razred ogroženosti) in manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) (4. razred ogroženosti), območja z dejavnosti in napravami, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6) (3. razred ogroženosti). Dodatno so za razvrstitev občin in regij v razrede ogroženosti upoštevani kriteriji prevoza nevarnih snovi po cesti, železnici in v letalstvu. Občine in regije, po katerih potekajo železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi, so razvrščene v 4. razred ogroženosti, občine znotraj kontroliranih območij - CTR v 3. razred ogroženosti. Vse ostale občine so zaradi prevoza nevarnih snovi po cestah in zaradi zračnih prevozov razvrščene v 2. razred ogroženosti. Razredi ogroženosti so razvidni iz tabele 14.2.

Tabela 14.1: Razredi ogroženosti nosilcev načrtovanja (občin, regij)

Razred ogroženosti občine / regije
1
2
3
4
5

Tabela 14.2: Kriteriji za razvrstitev občin in regij v razrede ogroženosti

1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti
	Območje RS s cestami in/ali zračnim prevozom izven kontroliranih območij (CTR) in /ali z železniškimi progami brez prevoza nevarnih snovi	Območje RS z dejavnosti in napravami, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6), in / ali kontrolirana območja (CTR)	Območje RS z obrati manjšega tveganja za nesreče z nevarnimi snovmi (SEVESO mali) in / ali območja, kjer potekajo železniške proge za prevoz nevarnih snovi	obrati večjega tveganja za nesreče z nevarnimi snovmi (SEVESO veliki) in /ali čezmejni vplivi

V Pomurju naslednji obrat večjega tveganja za okolje (po seznamu obratov iz februarja 2021) ob upoštevanju meril glede nevarnih snovi in lokacije obrata, ki jih je sprejela Konferenca pogodbenic konvencije OZN o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč, izpolnjuje pogoje za uvrstitev med obrate s potencialom z čezmejne vplive:

- **PETROL, Slovenska energetska družba, d.d. Ljubljana, Skladišče goriv Lendava, Trimlini 1h, 9220 Lendava.**

Analiza scenarijev večjih nesreč v varnostnih poročilih obratov z oceno možnih posledic izpustov nevarnih snovi in z upoštevanjem obratovalnih značilnosti obrata glede:

- količine, nevarnih lastnosti in načina hrambe nevarnih snovi,
- količine in načina nenadzorovanega izpusta nevarne snovi z upoštevanjem obratovalnih značilnosti organizacije,
- načina širjenja nevarnih snovi z upoštevanjem lokacije obrata,

za ta obrat **ne kaže na možnost čezmejnih učinkov** nenadzorovanih izpustov nevarnih snovi v obratu. Je pa podjetje zavezano k izdelavi načrta zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi.

Za obrate večjega tveganja za okolje in obrate manjšega tveganja za okolje, kot jih določa Direktiva SEVESO, je Evropska komisija vzpostavila zbirko podatkov eSPIRS, ki vsebuje informacije o obratih večjega tveganja za okolje in obrate manjšega tveganja za okolje, ki jih zagotovijo države članice. Po podatkih iz eSPIRS registra (na dan 4. 3. 2021), je registrirano 66 obratov večjega tveganja za okolje in manjšega tveganja za okolje na Hrvaškem, 165 obratov večjega tveganja za okolje in manjšega tveganja za okolje v Avstriji, 255 obratov večjega tveganja za okolje in manjšega tveganja za okolje na Madžarskem in 986 obratov večjega tveganja za okolje in manjšega tveganja za okolje v Italiji. Republika Slovenija ni bila s strani sosednjih držav obveščena o njihovih obratih, ki bi na osnovi meril glede nevarnih snovi in lokacije obrata, ki jih je sprejela Konferenca pogodbenic Konvencije OZN o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč, lahko imeli možnost čezmejnih učinkov nenadzorovanih izpustov nevarnih snovi v teh obratih.

V vseh državah, ki so podpisnice Konvencije o čezmejnih učinkih industrijskih nesreč, morajo biti določene "contact point" - kontaktne točke z zagotovljeno 24-urno odzivnostjo. V RS je to CORS. Kontaktna točka države, v kateri se je industrijska nesreča zgodila, preko IAN (Industrial accident notification) sistema za odziv na industrijske nesreče z nevarnimi snovmi z možnimi čezmejnimi učinki, obvesti sosednjo državo, na katero bi lahko imela nesreča vplive/posledice. Od kar je sistem IAN vzpostavljen, kontaktna točka Republike Slovenije (CORS), še ni bila, s strani sosednjih držav, obveščena o večji industrijski nesreči, katera bi imela možne čezmejne učinke na ozemlje Slovenije. Na URSZR je izdelano "Navodilo o postopku obveščanja o industrijski nesreči z nevarnimi snovmi z možnimi čezmejnimi učinki preko sistema UNECE IAN", št. 841-174/2017-1-DGZR z dne 17. 1. 2018.

Poleg tega ima Republika Slovenija sklenjenih več bilateralnih sporazumov s sosednjimi državami o sodelovanju na področju obvladovanja nesreč, napovedovanju, preprečevanju in vzajemni pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč.

Razvrščanje občin v Pomurju

Kriteriji za razvrstitev občin v razrede ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi so določeni na podlagi območij, kjer so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in /ali obrati s čezmejnim vplivom (5. razred ogroženosti) in manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) (4. razred ogroženosti) ter območja z dejavnosti in napravami, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6), (3. razred ogroženosti). Dodatno so za razvrstitev občin in regij v razrede ogroženosti razdelani kriteriji prevoza nevarnih snovi po cesti, železnici in v letalstvu. Občine in regije, po katerih potekajo železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi, so razvrščene v 4. razred ogroženosti, občine znotraj kontroliranih območij - CTR pa v 3. razred ogroženosti. Vse ostale občine so zaradi prevoza nevarnih snovi po cestah, po železnici, in v letalstvu, razvrščene v 2. razred ogroženosti.

Ogroženost občin in regij ob nesreči z nevarnimi snovmi zaradi obratov večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO) in obratov IED (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6), so razvidne iz tabele 14.3, ogroženost občin in regij zaradi prevoza nevarnih snovi v letalstvu, po železnici in cestah, je razvidna iz tabele 14.4, celotna ogroženost občin in regij ob nesreči z nevarnimi snovmi pa je določena v tabeli 14.5.

Tabela 14.3: Ogroženost občin ob nesreči z nevarnimi snovmi zaradi obratov večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali in veliki) in /ali obratov s čezmejnimi vplivi, zaradi dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolje večjega obsega (IED)

	Regija/občina	Površina občine v km2	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Dejavnosti in naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6)	Obrati manjšega tveganja za okolje	Obrati večjega tveganja za okolje in / ali čezmejni vplivi	Razred ogroženosti ob upoštevanju stacionarnih obratov po Uredbi SEVESO in IED
POMURSKA	Apače	53,5	3.564	66,6				
	Beltinci	62,2	8.258	132,8	1			3
	Cankova	30,6	1.792	58,6				
	Črenšovci	33,7	3.980	118,1				
	Dobrovnik	31,1	1.266	40,7	1			3
	Gornja Radgona	74,6	8.471	113,6	3 (2*)			3
	Gornji Petrovci	66,8	2.044	30,6				
	Grad	37,4	2.141	57,2				
	Hodoš	18,1	372	20,6				
	Kobilje	19,7	570	28,9				
	Križevci	46,2	3.638	78,7	1			3
	Kuzma	22,9	1.583	69,1				
	Lendava	123	10.517	85,5	4	1	1	5
	Ljutomer	107,2	11.441	106,7	1			3
	Moravske Toplice	144,5	5.831	40,4				
	Murska Sobota	64,4	18.923	293,8	3			3
	Odranci	6,9	1.632	236,5				
	Puconci	107,7	5.958	55,3	1			3
	Radenci	34,1	5.143	150,8	1			3
	Razkrižje	9,8	1.293	131,9				
	Rogašovci	40,1	3.077	76,7				
	Sveti Jurij ob Ščavnici	51,3	2.856	55,7				
	Šalovci	58,2	1.436	24,7				
	Tišina	38,8	4.028	103,8				
	Turnišče	23,8	3.264	137,1				
	Velika Polana	18,7	1.464	78,3				
	Veržej	12	1.291	107,6				
	SKUPAJ	1.337,30	115.833	86,6				

*ELTI d.o.o. - galvanska obdelava kovin. Dovoljenje je prenehalo 2024.

Tabela 14.4: Ogroženost občin ob nesreči z nevarnimi snovmi zaradi prevozu nevarnih snovi v letalstvu, po železnici in po cestah

	Regija / občina	Površina občine v km ^{2}	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti – po oceni ogroženosti ob nesreči zrakoplova	Razred ogroženosti (nevarne snovi) zaradi kontroliranega območja - CTR	Razred ogroženosti – po oceni ogroženosti ob železniški nesreči	Razred ogroženosti (nevarne snovi) zaradi območja, kjer potekajo železniške proge	Razred ogroženosti (nevarne snovi) zaradi prevoza po cestah, kontroliranih območjih - CTR in območjih, kjer potekajo železniške proge
POMURSKA	Apače	53,5	3.564	66,6	3	2			2
	Beltinci	62,2	8.258	132,8	3	2	4	4	4
	Cankova	30,6	1.792	58,6	3	2			2
	Črenšovci	33,7	3.980	118,1	3	2			2
	Dobrovnik	31,1	1.266	40,7	3	2			2
	Gornja Radgona	74,6	8.471	113,6	3	2	2	2	2
	Gornji Petrovci	66,8	2.044	30,6	3	2	4	4	4
	Grad	37,4	2.141	57,2	3	2			2
	Hodoš	18,1	372	20,6	3	2	4	4	4
	Kobilje	19,7	570	28,9	3	2			2
	Križevci	46,2	3.638	78,7	3	2	4	4	4
	Kuzma	22,9	1.583	69,1	3	2			2
	Lendava	123	10.517	85,5	3	2	4	4	4
	Ljutomer	107,2	11.441	106,7	3	2	4	4	4
	Moravske Toplice	144,5	5.831	40,4	3	2			2
	Murska Sobota	64,4	18.923	293,8	3	2	4	4	4
	Odranci	6,9	1.632	236,5	3	2			2
	Puconci	107,7	5.958	55,3	3	2	4	4	4
	Radenci	34,1	5.143	150,8	3	2	2	2	2
	Razkrižje	9,8	1.293	131,9	3	2			2
	Rogašovci	40,1	3.077	76,7	3	2			2
	Sveti Jurij ob Ščavnici	51,3	2.856	55,7	3	2			2
	Šalovci	58,2	1.436	24,7	3	2	4	4	4
	Tišina	38,8	4.028	103,8	3	2			2
	Turnišče	23,8	3.264	137,1	3	2			2
	Velika Polana	18,7	1.464	78,3	3	2			2
	Veržej	12	1.291	107,6	3	2	4	4	4
	SKUPAJ	1.337,30	115.833	86,6					

Tabela 14.5: Ogroženost občin ob nesreči z nevarnimi snovmi z upoštevanjem obratov večjega in manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali in veliki) in / ali obratov s čezmejnimi vplivi, dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolje večjega obsega (IED) in /ali zaradi prevoza nevarnih snovi v letalstvu, po železnici in cestah

	Regija/občina	Površina občine v km2	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti ob upoštevanju stacionarnih obratov po Uredbi SEVESO in IED(upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6)	Razred ogroženosti zaradi prevoza nevarnih snovi po cestah, železnici in v letalstvu	Razred ogroženosti za nesrečo z nevarnimi snovmi - skupaj
POMURSKA	Apače	53,5	3.564	66,6		2	2
	Beltinci	62,2	8.258	132,8	3	4	4
	Cankova	30,6	1.792	58,6		2	2
	Črenšovci	33,7	3.980	118,1		2	2
	Dobrovnik	31,1	1.266	40,7	3	2	3
	Gornja Radgona	74,6	8.471	113,6	3	2	3
	Gornji Petrovci	66,8	2.044	30,6		4	4
	Grad	37,4	2.141	57,2		2	2
	Hodoš	18,1	372	20,6		4	4
	Kobilje	19,7	570	28,9		2	2
	Križevci	46,2	3.638	78,7	3	4	4
	Kuzma	22,9	1.583	69,1		2	2
	Lendava	123	10.517	85,5	5	4	5
	Ljutomer	107,2	11.441	106,7	3	4	4
	Moravske Toplice	144,5	5.831	40,4		2	2
	Murska Sobota	64,4	18.923	293,8	3	4	4
	Odranci	6,9	1.632	236,5		2	2
	Puconci	107,7	5.958	55,3	3	4	4
	Radenci	34,1	5.143	150,8	3	2	3
	Razkrižje	9,8	1.293	131,9		2	2
	Rogašovci	40,1	3.077	76,7		2	2
	Sveti Jurij ob Ščavnici	51,3	2.856	55,7		2	2
	Šalovci	58,2	1.436	24,7		4	4
	Tišina	38,8	4.028	103,8		2	2
	Turnišče	23,8	3.264	137,1		2	2
	Velika Polana	18,7	1.464	78,3		2	2
	Veržej	12	1.291	107,6		4	4
	SKUPAJ	1.337,30	115.833	86,6			

V peti, najvišji razred ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi so se uvrstile občine, na območju katerih se nahajajo obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in/ ali obrati s čezmejnim vplivom. V ta razred se je uvrstila 1 občina.

V četrti razred ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi so se uvrstile občine, na območju katerih se nahajajo obrati manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) in / ali kjer potekajo železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi. V ta razred se je uvrstilo 9 občin.

V tretji razred ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi so se uvrstile občine, na območju katerih se izvajajo dejavnosti in nahajajo naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6), in / ali občine, ki so znotraj kontroliranega območja - CTR. V ta razred so se uvrstile 3 občine.

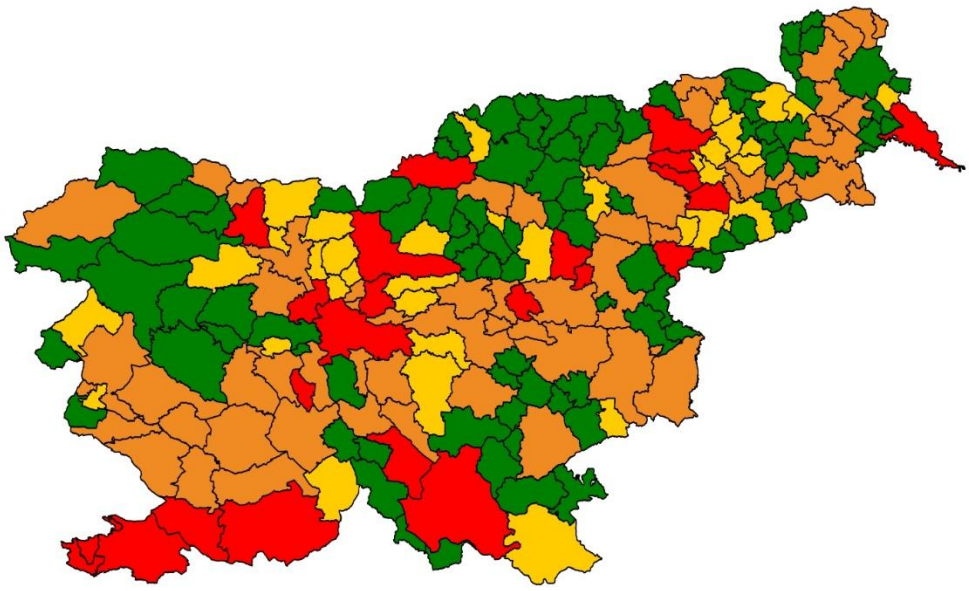
Ostale občine so se uvrstile v drugi razred ogroženosti zaradi prevoza nevarnih snovi po cestah, po železnici in v letalstvu.

Obveznosti občin in regij z naslova izdelave načrtov zaščite in reševanja ob nesreči z nevarnimi snovmi (v nadaljevanju: načrtov ZIR) so razvidne iz ocen ogroženosti organizacij. Obveznost izdelave načrtov ZIR občin so določene z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), ki določa izdelavo načrtov ZIR za občine, znotraj katerih so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki). Tudi iz ocene ogroženosti izhajajo obveznosti izdelave načrtov ZIR za občine, znotraj katerih so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in posledično za regije ter dodatno obveznosti občin in regij, znotraj katerih so obrati manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) in / ali železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi. Predlog je, da te občine in regije izdelajo dele načrtov ZIR, priporočljiva pa je izdelava celotnih načrtov ZIR. Te občine so: Lendava, Beltinci, Gornji Petrovci, Hodoš, Križevci, Ljutomer, Murska Sobota, Puconci, Šalovci in Veržej.

Nadalje iz ocene ogroženosti izhajajo obveznosti občin in regij, znotraj katerih so dejavnosti in naprave, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED naprave) in / ali področja kontroliranih območij - CTR. Za te občine in regije je predlagano, da izdelajo dele načrtov ZIR. Občine po katerih poteka prevoz nevarnih snovmi po cestah, občin kjer ni kontroliranih območij - CTR in občin kjer ni železniških prog, po katerih se prevažajo nevarne snovi, nimajo obveznosti načrtovanja. Te občine so: Dobrovnik, Gornja Radgona in Radenci.

Ogroženost slovenskih občin zaradi nesreče z nevarnimi snovmi je prikazana tudi na sliki 14.2.

Slika 14.2: Ogroženost slovenskih občin zaradi nesreče z nevarnimi snovmi

Razredi ogroženosti

Razvrščanje regij

Kriteriji za razvrstitev regij v razrede ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi so določeni:

- na podlagi območij, kjer so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in / ali regije, znotraj katerih so obrati s čezmejnim vplivom (5. razred ogroženosti) in
- manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) (4. razred ogroženosti) ter
- območja z dejavnosti in napravami, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega (IED) (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6), (3. razred ogroženosti).

Dodatno so za razvrstitev regij v razrede ogroženosti razdelani kriteriji prevoza nevarnih snovi po cesti, železnici in v letalstvu:

- regije, po katerih potekajo železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi, so razvrščene v 4. razred ogroženosti,
- regije, znotraj kontroliranih območij - CTR v 3. razred ogroženosti,
- vse ostale regije so zaradi prevoza nevarnih snovi po cestah, železnicah in v letalstvu razvrščene v 2. razred ogroženosti.

V peti, najvišji razred ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi so se uvrstile regije, katerih zemljišča segajo v območja, kjer so obrati večjega tveganja za okolje (SEVESO veliki) in / ali regije, znotraj katerih so obrati s čezmejnim vplivom. V ta razred se je uvrstilo 10 regij.

V četrti razred ogroženosti ob nesreči z nevarnimi snovmi so se uvrstile regije, katerih zemljišča segajo v območja, kjer so obrati manjšega tveganja za okolje (SEVESO mali) in/ ali regije, po katerih potekajo železniške proge, po katerih se prevažajo nevarne snovi. V ta razred so se uvrstile tri regije.

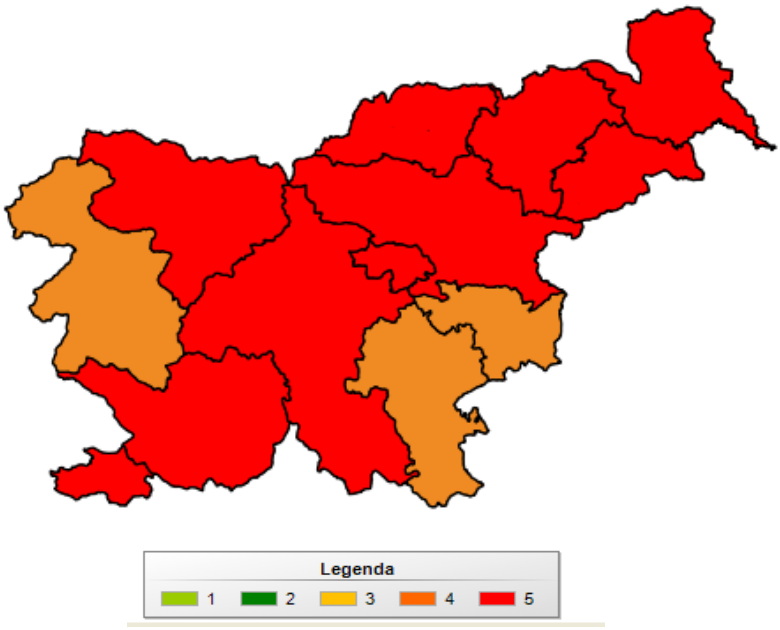
Tabela 14.6: Število občin po regijah in skupno, razvrščenih po razredih ogroženosti

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženost	5. razred ogroženosti	Skupno število občin	Občine s čezmejnimi vplivi	razred ogroženosti regije
Gorenjska		7	6	4	1	18		5
Severnoprimorska		6	2	5		13		4
Dolenjska		12	1	2		15		4
Koroška		10	1		1	12		5
Notranjska		1	1	6	2	10		5
Obalna					4	4	1 (4 obrat)	5
Ljubljanska		7	7	11	7	32	1 (1 obrat)	5
Vzhodnoštajerska		8	6	5	3	22		5
Podravska		8	4	6	1	19		5
Pomurska		**14**	**3**	**9**	**1**	**27**	**1 (1 obrat)**	**5**
Zahodnoštajerska		20	4	6	3	33		5
Posavska			1	3		4		4
Zasavska				2	1	3		5
SKUPAJ OBČIN		93	36	59	24	212		

Iz tabele 14.6 izhaja, da Pomurska regija spada med najbolj ogrožene regije ob nesreči z nevarnimi snovmi in spada v peti razred ogroženosti.

Ogroženost regij ob nesreči z nevarnimi snovmi je prikazana tudi na sliki 14.3.

Slika 14.3: Ogroženost regij zaradi nesreče z nevarnimi snovmi

Razredi ogroženosti

Predlogi ukrepov za preprečitev, ublažitev in zmanjšanje posledic nesreč z nevarnimi snovmi

Preventivni ukrepi, ukrepi za pripravljenost ter drugi ukrepi so ukrepi, s katerimi se dolgoročno lahko zmanjša tudi tveganje in ogroženost zaradi nesreč z nevarnimi snovmi. Pristojna ministrstva in organi bi lahko v okviru svojih pristojnosti največjo pozornost s ciljem zmanjšanja tveganja in ogroženosti zaradi nesreč z nevarnimi novimi (še naprej) namenila predvsem naslednjim aktivnostim:

- hitremu in učinkovitemu ukrepanju ob nesrečah z nevarnimi snovmi,
- stalnemu izboljševanju Ocene tveganja za nesreče z nevarnimi snovmi in dopolnjevanju Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za nesreče z nevarnimi snovmi,
- izdelavi in dopolnitvah scenarijev tveganja v Oceni tveganja za nesreče z nevarnimi snovmi,
- stalnemu dopolnjevanju Ocene ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi,
- stalnemu dopolnjevanju načrtov ukrepov ob nesrečah z nevarnimi snovmi (tudi z aktualnimi priporočili in smernicami),
- ustreznemu načrtovanju odziva ob nesrečah z nevarnimi snovmi v okviru sistema VNDN,
- ustrezni usposobljenosti sil za zaščito in reševanje in pomoč ter enot nujne medicinske pomoči za primer posredovanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi,
- interdisciplinarna usposabljanja za reševanje (gasilci, policija, ekipe NMP) za reševanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi (kemikalijami),
- nakupu in uporabi namenske zaščitne in reševalne opreme sil za zaščito, reševanje in pomoč v primeru nesreč z nevarnimi snovmi,
- vnaprejšnji zagotovitvi ustreznih antidotov glede na prisotnost nevarnih kemikalij na območjih velikega tveganja,
- doslednemu izpolnjevanju nalog nosilcev ogroženosti glede na ugotovitve te ocene ogroženosti in z vidika obveznosti iz načrtovanja,
- izvajanju ustreznega inšpekcijskega nadzora nad pravočasnostjo in ustreznostjo izpolnjevanja nalog, ki izhajajo iz veljavne zakonodaje s področja nevarnih snovi in iz načrtov za zaščito in reševanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi,
- stalno ozaveščanje industrije in upravnih organov glede pomena zagotavljanja industrijske varnosti in s tem preprečevanja nesreč (tudi s strokovnim in analitičnim pristopom v smislu pregleda obstoječega stanja na področju preprečevanja požarov in eksplozij v industriji z nevarnimi snovmi, prepoznavanje pomanjkljivosti, predlaganje ukrepov za izboljšanje stanja ter analizo najboljših razpoložljivih tehnik za preprečevanje nesreč s primerjavo pristopov v drugih državah),
- vzdrževanje sposobnosti slovenskih podjetij, da obvladujejo tveganja nesreč z nevarnimi snovmi, vključno z okvirnim ozaveščanjem zaposlenih o pravilnih ukrepih ob izpustu zdravju škodljivih/strupenih kemikalij,
- sledenje napredkom znanosti in naukom iz preteklih nesreč in njihovo upoštevanje v praksi, kjer je to ustrezno,
- krepitev sposobnosti upravnih organov za spremljanje in nadzor obratovanja obratov tveganja za okolje in dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega,
- krepitev sposobnosti industrije in upravnih organov za pravočasno prepoznavanje novih nevarnosti in tveganj ter za odzivanje nanje.

14.11. Zaključek

Ocena ogroženosti je izdelana za nevarne snovi, razen za radioaktivne snovi, za katere je izdelana Ocena ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči.

Ocena ogroženosti za nesreče z nevarnimi snovmi obravnava možne nesreče v tistih industrijskih obratih v Sloveniji, kjer se ravna z večjimi količinami nevarnih snovi in ki v skladu z Uredbo o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic (Uradni list RS št. 22/16) (Uredba SEVESO) izpolnjujejo merila za razvrstitev med obrate večjega in manjšega tveganja za okolje in / ali med obrate s čezmejnim vplivom in med dejavnosti in naprave, ki v skladu z Uredbo o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (Uradni list RS, št. 57/15), (Uredba IED), ki zajema področje energetike, proizvodnje in predelave kovin, nekovinsko in mineralno industrijo,

kemično industrijo, ravnanje z odpadki in druge dejavnosti (upoštevane so dejavnosti in naprave iz Priloge 1 Uredbe IED z izjemo tč. 2.1 – 2.5, 5.4 in 6.6). Obravnava tudi nesreče pri prevozu nevarnih snovi po železniških progah, po katerih se prevažajo nevarne snovi in zračni prevoz (kontrolirana območja - CTR) ter prevoze nevarnih snovi po cestah.

Analize večjih nesreč z nevarnimi snovmi, ki so se zgodile v preteklosti, kažejo na podobne vzroke teh nesreč: gre za človeške, tehnične in organizacijske napake, po navadi pa je za nesrečo odločilna kombinacija človeških napak (napačno delovanje ali ne-delovanje zaposlenih), z odpovedjo pravilnega delovanja procesne ali varnostne opreme. Večje nesreče z nevarnimi snovmi so lahko tudi posledica naravnih pojavov, kot je na primer požar, potres ali poplava ali udar strele, lahko pa so tudi posledica namernega človeškega dejanja.

Odpoved varnega zadrževanja nevarnih snovi in njihov izpust ima zaradi lastnosti teh snovi kot so na primer vnetljivost, eksplozivnost in strupenost, potencial, posledico, da škodljivo vpliva na zdravje ljudi, da poškoduje in poruši stavbe, industrijske in infrastrukturne objekte ter da onesnaži okolje – zrak, tla ter površinske in podzemne vode.

Analize preteklih nesreč z nevarnimi snovmi kažejo, da je verjetnost nesreče z nevarnimi snovmi majhna, če pa do nje pride, so posledice lahko zelo velike, zato je izjemnega pomena priprava ustreznih načrtov in usposobljenost vseh sil, ki so vključene za varno in učinkovito reševanje, s čimer lahko ublažimo posledice take nesreče.

14.12. Razlaga pojmov in okrajšav

Razlaga pojmov

ADR je Evropski sporazum o mednarodnem prevozu nevarnih snovi po cesti.

Razlaga okrajšav

EU	evropska unija
OGE	osrednja gasilska enota
PGD	prostovoljno gasilsko društvo
PIGE	poklicno industrijska gasilska enota
RKB	radiološka, kemična in biološka
ZiR	zaščita in reševanje

14.13. Seznam prilog in dodatkov

Priloge

št. priloge	Ime priloge

Dodatki

št. dodatka	Ime dodatka

14.14. Literatura

- Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, verzija 1.0